

บทที่ ๔

กฎแปรรูปของปริมาณวลี

กฎโครงสร้างที่ได้เสนอไว้ในบทที่ ๓ นั้น ยังไม่เพียงพอที่จะผลิตปริมาณวลีที่ถูกต้องตามไวยากรณ์ได้ ดังนั้น จึงต้องกำหนดกฎแปรรูปของปริมาณวลีในเรื่องใหญ่ ๆ ๒ เรื่องคือ กฎแปรรูปของคำแจ้งปริมาณหนึ่ง และกฎแปรรูปของคำแจ้งเพศ ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

๔.๑ กฎแปรรูปของคำแจ้งปริมาณหนึ่ง

ปริมาณวลีชุดที่ ๑

- ๑. เลือก หนึ่ง ผี
- ๒. เลือก ผี หนึ่ง

ปริมาณวลีทั้ง ๒ ตัวอย่างนี้จะมีความหมายเหมือนกัน (paraphrase) แต่จะพบว่ากฎโครงสร้างที่กำหนดไว้ จะอนุญาตให้ผลิตเฉพาะปริมาณวลีในตัวอย่างที่ ๑ ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบของคำแจ้งปริมาณหนึ่ง ปรากฏหน้าลักษณนาม เท่านั้น ดังนั้น จึงต้องกำหนดกฎแปรรูปย่ำหนึ่ง เป็นกฎเลือกใช้ที่จะกำหนดให้ย้ายคำแจ้งปริมาณหนึ่งที่ปรากฏหน้าลักษณนาม ไปเกิดในตำแหน่งลักษณนามในโครงสร้างผิวได้ กฎแปรรูปนี้จะมีลักษณะดังนี้

กฎแปรรูปย่ำหนึ่ง (เลือกใช้) :

สต *	:	ก	หนึ่ง	ลักษณนาม	ข
		๑	๒	๓	๔

สป ** : ๑, ๒, ๓, ๔ \implies ๑, ๒, ๓ + ๒, ๔

กฎแปรรูปย่ำหนึ่งนี้จะอธิบายปริมาณวลีต่อไปนี้
(เลือก หนึ่ง ผี \implies) เลือกผีหนึ่ง

* สต. ย่อมาจากส่วนแสดงโครงสร้าง
 ** สป. ย่อมาจากส่วนแสดงการเปลี่ยนแปลง

ปริมาณวลีซคที่ ๒

๓. เลือผีนเคียว

ปริมาณวลีนี้จะมีความหมายเช่นเดียวกับ เลือ หนึ่ง ผีนและเลือผีน หนึ่ง และจะพบว่า เคียว มีตำแหน่งการเกิดอยู่หลังลักษณะนามเช่นเดียวกับปริมาณวลี เลือผีนหนึ่ง ดังนั้นจึงต้องกำหนดกฎแปรรูป เปลี่ยนหนึ่ง เป็นเคียว เป็นกฎเลือกใช้ ซึ่งจะต้องใช้หลังกฎแปรรูปย้ายหนึ่ง กฎนี้จะกำหนดให้เปลี่ยนค่าแจ้งปริมาณ หนึ่ง ที่ปรากฏหลังลักษณะนามเป็น เคียว ซึ่งจะมีลักษณะดังนี้

กฎแปรรูปเปลี่ยนหนึ่ง เป็นเคียว (เลือกใช้) :

สค : ก ลักษณะนาม หนึ่ง ข
 ๑ ๒ ๓ ๔

สป : ๑, ๒, ๓, ๔, \implies ๑, ๒, เคียว, ๔

กฎแปรรูปเปลี่ยนหนึ่ง เป็นเคียวนี้ จะอธิบายปริมาณวลีต่อไปนี้
(ผ้า เมตรหนึ่ง \implies ผ้า เมตรเคียว)

ปริมาณวลีซคที่ ๓

๔. เลือ ผีน

ปริมาณวลีนี้จะมีความหมายเช่นเดียวกับ เลือ หนึ่ง ผีนและเลือผีน หนึ่ง แต่จะพบว่าในตัวอย่างนี้จะไม่มีการแจ้งปริมาณ หนึ่ง ปรากฏในตำแหน่งหน้าหรือหลังลักษณะนามเลย ดังนั้นจึงต้องกำหนดกฎแปรรูป ลดหนึ่ง เป็นกฎเลือกใช้ที่จะกำหนดให้ลดค่าแจ้งปริมาณ หนึ่ง ทิ้งไป กฎนี้จะมีลักษณะดังนี้

กฎแปรรูปลดหนึ่ง (เลือกใช้) :

สค : ก หนึ่ง ลักษณะนาม ข
 ๑ ๒ ๓ ๔

สป : ๑, ๒, ๓, ๔ \implies ๑, ๒, ๓, ๔

กฎแปรรูปลดหนึ่งนี้จะอธิบายปริมาณวลีต่อไปนี้
(ผ้า หนึ่ง เมตร \implies ผ้า เมตร)

เป็นที่น่าสังเกตว่า กฎแปรรูปของค่าแรงแปรปริมาณ หนึ่ง ทั้ง ๓ กฎนี้ จะต้องใช้ เรียงลำดับกัน กล่าวคือ จะต้องใช้กฎแปรรูปย้ายหนึ่งก่อน แล้วจึงจะใช้กฎแปรรูปเปลี่ยน หนึ่ง เป็น เคียว และท้ายที่สุดถึงจะใช้กฎแปรรูปลดหนึ่ง ถ้าหากไม่ใช้กฎ เรียงลำดับกันอย่าง เช่น ใช้กฎแปรรูปลดหนึ่งก่อนกฎแปรรูป เปลี่ยนหนึ่ง เป็น เคียว จะมีผลทำให้กฎแปรรูป เปลี่ยน หนึ่ง เป็น เคียว ไม่มีผลบังคับใช้ ทั้งนี้เพราะกฎแปรรูปนี้กำหนดให้ส่วนแสดงโครงสร้างจะต้อง มีค่าแรงแปรปริมาณ หนึ่ง ปรากฏอยู่ด้วย

ปริมาณวลีชุดที่ ๔

๕. เลื่อ ๒ พินแรก
๖. *เลื่อ ๑ พินแรก
๗. เลื่อ พินแรก

ตามกฎโครงสร้างที่กำหนดไว้ จะกำหนดให้ปริมาณวลีมีองค์ประกอบของหน่วย แรงแปรปริมาณเกิดร่วมกับค่าแรงแทนงได้ ดัง เช่นตัวอย่างที่ ๕ และที่ ๖ แต่จะพบปริมาณ วลีในตัวอย่างที่ ๖ นั้น ผิดไวยากรณ์ เนื่องจากค่าแรงแปรปริมาณ หนึ่ง ไม่สามารถเกิดร่วม กับค่าแรงแทนงได้ ดัง เป็นในตัวอย่างที่ ๗ ดังนั้น จึงต้องกำหนดกฎแปรรูปลดหนึ่ง หน้าค่าแรงแทนง เป็นกฎที่บังคับที่จะกำหนดให้ลดหนึ่ง หน้าค่าแรงแทนงทิ้งไป กฎนี้จะมีลักษณะดังนี้

กฎแปรรูปลดหนึ่งหน้าค่าแรงแทนง (บังคับ) :

สค : ก หนึ่ง ลักษณะนาม ค่าแรงแทนง ข
 ๑ ๒ ๓ ๔ ๕
 สป : ๑, ๒, ๓, ๔, ๕ \Rightarrow ๑, ๒, ๓, ๔, ๕

กฎแปรรูปลดหนึ่งหน้าค่าแรงแทนงนี้ จะอธิบายปริมาณวลีต่อไปนี้
 (นำหนึ่ง เมตรแรก \Rightarrow นำ เมตรแรก)

๔.๒ กฎแปรรูปของค่าแรงแปร

ปริมาณวลีชุดที่ ๕

- ๔.* นำ ๕ เศษ เมตร
๕. นำ ๕ เมตร เศษ

ตามกฎโครงสร้างที่กำหนดไว้ จะกำหนดให้หน่วยแจ้งปริมาณรวม ประกอบด้วย
 ค่าแจ้งปริมาณหรือค่าแจ้งฐาน และค่าแจ้ง เศษ เกิดเรียงลำดับกัน ดัง เช่นตัวอย่างที่ ๔
 แต่เราจะพบว่าปริมาณวลีในตัวอย่างที่ ๔ นี้ผิดไวยากรณ์ เนื่องจากค่าแจ้ง เศษ ไม่สามารถ
 เกิดหลังค่าแจ้งปริมาณได้ ดังนั้น จึงต้องกำหนดกฎแปรรูปย้ายค่าแจ้ง เศษ เป็นกฎที่บังคับ
 ที่จะกำหนดให้ย้ายค่าแจ้ง เศษ กว่า ครึ่ง เศษ ที่ปรากฏหลังค่าแจ้งปริมาณไปไว้หลัง
 ลักษณะนามแทน กฎนี้จะมีลักษณะดังนี้

กฎแปรรูปย้ายค่าแจ้ง เศษ (บังคับ)

สค :	ก	ค่าแจ้งปริมาณ	ค่าแจ้ง เศษ	ลักษณะนาม	ข
	๑	๒	๓	๔	๕

สป : ๑, ๒, ๓, ๔, ๕ → ๑, ๒, ๔, ๕ + ๓, ๕

กฎแปรรูปย้ายค่าแจ้ง เศษนี้ จะอธิบายปริมาณวลีต่อไปนี้

(น้ำ ๕ เศษ เมตร → น้ำ ๕ เมตร เศษ)

ปริมาณวลีชุดที่ ๒

๑๐. น้ำลึบ กว่า เมตร 10 → 20 ลิบ+กว่า+เมตร

๑๑. น้ำลึบเมตรกว่า 10 → ๑๑ ลิบ+หนึ่ง+กว่า+เมตร

ไวยากรณ์ข้อ
 ลิบ+หนึ่ง+กว่า

ปริมาณวลีทั้ง ๒ ตัวอย่างนี้ จะมีความหมายแตกต่างกัน กล่าวคือ ในตัวอย่าง
 ที่ ๑๐ ปริมาณวลีจะมีค่าหมายถึงปริมาณที่เกินจากลึบขึ้นไปเรื่อย ๆ แต่ไม่ถึง ๒๐ เมตร
 ปริมาณวลีนี้จะมีโครงสร้างลักษณะประกอบด้วย ลึบ+กว่า+ เมตร แต่ในตัวอย่างที่ ๑๑
 ปริมาณวลีจะมีค่าหมายถึงปริมาณที่เกินจากลึบไปเล็กน้อย แต่ไม่ถึง ๑๑ เมตร ปริมาณวลีนี้
 จะมีโครงสร้างลักษณะประกอบด้วย ลึบ + หนึ่ง + กว่า + เมตร และได้ถูกกฎแปรรูปย้ายค่าแจ้ง
เศษ ที่บังคับให้ย้ายค่าแจ้ง เศษ ไปไว้หลังลักษณะนาม ซึ่งจะทำให้เกิดปริมาณวลี ลึบ+ หนึ่ง+
 เมตร+ กว่า แต่จะพบว่าปริมาณวลีนี้มีรูปปรากฏในโครงสร้างนิว เป็น ลึบ+ เมตร+ กว่า
 ดังนั้น จึงต้องกำหนดกฎแปรรูปลดหน้าค่าแจ้ง เศษ ที่บังคับ ที่จะกำหนดให้ลด หนึ่ง
 ที่ปรากฏหน้าค่าแจ้ง เศษทิ้งไป กฎนี้จะมีลักษณะดังนี้

กฎแปรรูปลดหน้าค่าแจ้ง เศษ (บังคับ) :

สค :	ก	<u>หนึ่ง</u>	ค่าแจ้ง เศษ	ลักษณะนาม	ข
	๑	๒	๓	๔	๕

สป : ๑, ๒, ๓, ๔, ๕ \implies ๑, ๒, ๓, ๔, ๕
 กฎแปรรูปลดหน้าค่าแข็ง เช่นนี้ จะช่วยอธิบายปริมาณวลีต่อไปนี้
 *(น้ำ ลิบ หนึ่ง เมตร กว่า \implies น้ำ ลิบ เมตร กว่า)

๔.๓ กฎแปรรูปของคำแข็งปริมาณสอง

ปริมาณวลีชุดที่ ๗

๑๒. น้ำ สอง ลิบ ฉีก

๑๓. น้ำ ยี่ ลิบ ฉีก

ตามกฎโครงสร้างที่กำหนดไว้ จะกำหนดให้หน่วยแข็งปริมาณประกอบด้วย
 คำแข็งปริมาณและคำแข็งฐาน เกิดร่วมกันได้ ดังเช่นตัวอย่างที่ ๑๒ แต่จะพบว่าปริมาณวลี
 ในตัวอย่างที่ ๑๒ นั้นผิดไวยากรณ์ เนื่องจากคำแข็งปริมาณ สอง ไม่สามารถปรากฏหน้าคำ
 แข็งฐาน ลิบ ได้ ดังนั้น จึงต้องกำหนดกฎแปรรูป เปลี่ยนสอง เป็นยี่ ที่บังคับ ที่จะกำหนด
 ให้เปลี่ยนคำแข็งปริมาณ สอง เป็น ยี่ เมื่ออยู่หน้าคำแข็งฐาน ลิบ กฎนี้จะมีลักษณะดังนี้

กฎแปรรูป เปลี่ยนสอง เป็นยี่หน้าลิบ (บังคับ) :

สค : ก สอง ลิบ ลักษณะนาม ข
 ๑ ๒ ๓ ๔ ๕

สป : ๑, ๒, ๓, ๔, ๕ \implies ๑, ยี่, ๓, ๔, ๕

กฎแปรรูป เปลี่ยนสอง เป็นยี่หน้าลิบ นี้ จะช่วยอธิบายปริมาณวลีต่อไปนี้

*(น้ำ สอง ลิบ ฉีก \implies น้ำ ยี่ ลิบ ฉีก)

กฎแปรรูปทั้ง ๗ กฎนี้จะใช้ เป็นเครื่องมือ เพื่อแสดงลักษณะความสัมพันธ์ของ
 ปริมาณวลีที่มีโครงสร้างลักษณะหนึ่ง แต่ปรากฏรูปในโครงสร้างผิวไต่หลายรูปต่าง ๆ กัน
 ดังที่ได้กล่าวแล้ว กฎแปรรูปเหล่านี้จะช่วยเสริมให้กฎโครงสร้างปริมาณวลีที่กำหนดไว้
 จำนวน ๔ กฎ ผลิตแต่ปริมาณวลีที่มีโครงสร้างถูกต้องตามไวยากรณ์ในภาษา